

PRAŠYMAS

Dėl 2020-11-14 paskelbtos informacijos papildymo

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020-06-03 patvirtino Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos iniciuotas Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 metų gaires (<https://epilietis.lrv.lt/lt/naujienos/lietuvoje-patvirtintos-5g-ryσιο-pletros-gaires-2020-2025-m>) (*toliau Gairės*), kurių pagrindu siekiama diegti ir plėtoti 5G technologiją Lietuvoje.

Kadangi Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintose Gairėse yra numatoma nuolat vykdyti 5G ryšio diegimo ir plėtros priežiūrą ir informuoti visuomenę apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimą, diegiant 5G ryšio sistemas, mūsų viešoji įstaiga, savo galimybių ribose siekdama prisidėti prie Gairėse nurodytų procesų skaidrumo bei atitikties viešajam interesui, kreipiasi į Jus žemiau išdėstytu klausimu.

2020-11-14 interneto portale, rubrikoje „Mokslas.IT > Technologijos“ buvo paskelbtas straipsnis „5G – Jau Klaipėdoje“ (<https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/technologijos/5g-jau-ir-klaipedoje-646-1407770>).

Paskelbtame straipsnyje buvo paminėtas ir 5G ryšio poveikis žmonių sveikatai bei akcentuojama, kad 5G ryšio neigiama įtaka žmonių sveikatai dar nėra nustatyta: „*Nemaža dalis gyventojų tokį šalies sprendimą priėmė skeptiškai, atsirado daugiau nerimo dėl galimos žalos sveikatai. Tačiau kol kas nėra jokių mokslinių įrodymų, kad padidinus elektromagnetinės spinduliuotės normą būtų užfiksuota žmonių sveikatos sutrikimų.* „*Remiantis Tarptautinės apsaugos nuo nejonizuojančios spinduliuotės komisijos duomenimis, po 5 metus trukusių tyrimų, į kuriuos buvo įtraukta daugelis Europos šalių ir pasaulio mokslininkų, remiantis dabartinės spinduliuotės normomis, jokie poveikio žmogaus sveikatai nei dėl 5G ryšio technologijos, nei dėl padidintos spinduliuotės normos nebuvo aptikta*“, – teigė Vilniaus universiteto Fizikos fakulteto mokslininkas Arnoldas Solovjovas“.

Iš paskelbtos informacijos turinio, skaitytojų auditorija tikinama tokios paskelbtos informacijos, o būtent, kad 5G ryšys nekenkia žmonių sveikatai, teisingumu. Tačiau, tai nėra galutinai patvirtinta moksliniais tyrimais, o Lietuvos Respublikoje tokių tyrimų iš viso nebuvo atlikta.

Esame išsiuntę paklausimus apie 5G ryšio poveikio žmogaus sveikatai ir aplinkai tyrimų atlikimą Lietuvoje toms institucijoms, kurios turi kompetencijos atlikti paminėtus tyrimus. Žemiau pateikiame gautus atsakymus.

2020-09-03 mes gavome Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto atsakymą Nr. (16)150000-S-396, kad Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto mokslininkai ir tyrėjai nedalyvavo moksliniuose tyrimuose, kuriuose buvo nustatomas 5G ryšio technologijos poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai.

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas 2020-09-10 raštu Nr. DVT2-1450 atsakė, kad LSMU Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakultetas nedalyvavo atliekant mokslinius tyrimus, kuriuose buvo nustatomas 5G ryšio technologijos poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai., nes 5G technologija Lietuvoje nėra įdiegta. Taip pat, informavo, kad fakulteto mokslininkai domisi šia problema.

Į mūsų užklausą Kauno technologijos universitetui, 2020-09-03 gavome atsakymą Nr. DV19-F-03-35 iš Kauno technologijos universiteto Elektros ir elektronikos fakulteto, kad jų fakultetas nedalyvavo tokiuose tyrimuose.

Nacionalinis vėžio institutas 2020-09-10 raštu Nr. R3-712 informavo, kad jų institutas, moksliniuose tyrimuose, kuriuose buvo nustatinėjama 5G ryšio technologijos poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai, nedalyvavo.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikos 2020-09-07 raštu Nr. S-(127)-8233 informavo, kad Onkologijos ir hematologijos klinikų gydytojai ir mokslininkai nevykdo, nevykdė ir nedalyvavo moksliniuose tyrimuose, kuriuose nustatomas 5G ryšio technologijos poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai.

Jeigu Jūsų bendrovei yra žinoma informacija apie tai, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir/ar sveikatos apsaugos institucijos ir/ar joje dirbantys specialistai būtų atlikę kokius nors tyrimus dėl 5G ryšio poveikio žmogaus ir gyvūnijos sveikatai, maloniai prašytume pasidalinti šia informacija su mumis.

Jeigu Jūsų bendrovei nėra žinoma aukščiau paminėta informacija, manome, kad nusistovėjusiais visuomenės informavimo principais, Jūsų skaitytojų auditorija turėtų būti informuota apie tai, kad mūsų valstybės mokslininkai ir medikai nedalyvavo tiriant 5G ryšio saugumo klausimus.

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalis nustato, kad „Viešoji informacija visuomenės informavimo priemonėse turi būti pateikiama teisingai, tiksliai ir

nešališkai“. Taigi, būtų teisinga, jei Jūsų laidose būtų galima išgirsti ir tą objektyvią informaciją, kuri papildytų Jūsų transliuojamą, apie neabejotiną 5G ryšio saugumą ir žalingo poveikio nedarymą žmonių sveikatai.

Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 3 straipsnyje nustatyta, kad „*Gerbdami žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi skelbti tikslias, teisingas žinias ir įvairias nuomones*“. Taigi, manytina, kad būtų etiška grįžti prie Jūsų parengtos temos dėl 5G ryšio saugumo ir informuoti visuomenę apie tai, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir/ar sveikatos apsaugos institucija ir/ar joje dirbantys specialistai nėra atlikę jokių tyrimų dėl 5G ryšio poveikio žmogaus ir gyvūnijos sveikatai.

Ar yra svarbu tai, kad mūsų kompetetingi specialistai iki šiol netyrė 5G ryšio poveikio žmogaus sveikatai ir saugiai aplinkai? Mūsų nuomone, tai yra svarbu. Nes, manome, kad didžioji Lietuvos visuomenės dalis apie tai nėra informuota. Tuo pačiu, pasitikėjimas mūsų medicinos ir tikslųjų mokslų profesionalais visuomenėje yra didelis. Mūsų valstybės medicinos specialistų išvados dėl 5G poveikio sveikatai, leistų išvengti tolesnių spekuliacijų dėl paminėto ryšio saugumo ar nesaugumo. Jūsų bendradarbiavimas šioje vietoje inicijuojant diskusiją apie Lietuvos specialistų įtraukimą į 5G poveikio žmogui tyrimus, neabejotinai būtų naudingas visuomenei.

Tuo tarpu užsienio mokslininkai yra atlikę tyrimų, identifikuojančių apie 5G pavojus. Maža to, 407 mokslininkai ir medikai pasirašė kreipimąsi dėl 5G į Europos Komisiją – 5G Appeal (<http://www.5gappeal.eu/>). Papildomai pridedame vieną naujausių Švedijos mokslininko Lennart Hardell (MD, PhD) straipsnių medicininiam žurnale „Molecular and Clinical Oncology“, kuriame kritikuojamas atmestinis politinis-ekonominis požiūris į žmonių sveikatą 5G kontekste. Galėtume pateikti ir daugiau informacijos.

Remiantis aukščiau išdėstytu, kviesdami Jus parodyti geranoriškumą, objektyvumą bei žurnalistų etiką, prašome Jūsų artimiausioje publikacijoje 5G tematika sugrįžti prie 5G poveikio žmogaus sveikatai ir informuoti visuomenę, kad Lietuvos Respublikos kompetetingos mokslo ir medicinos institucijos nėra atlikusios jokių tyrimų dėl 5G poveikio žmogaus sveikatai.

Priedai:

1. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto 2020-09-03 raštas Nr. (16)150000-S-396.
2. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto 2020-09-10 raštas Nr. DVT2-1450.
3. Kauno technologijos universiteto Elektros ir elektronikos fakulteto 2020-09-03 raštas Nr. DV19-F-03-35.
4. Nacionalinio vėžio instituto 2020-09-10 raštas Nr. R3-712.

5. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų 2020-09-07 raštas Nr. S-(127)-8233.
6. VšĮ Klaipėdos universitetinė ligoninė 2020-09-03 raštu Nr. 16-2369 informavo, kad ligoninė nedalyvavo moksliniuose tyrimuose, kuriuose buvo nustatomas 5G ryšio technologijos poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai.